

NASCHOLINGSCENTRUM MAATSCHAPPELIJK WERK

TEAMNASCHOLING

INTEGRAAL WERKEN

MET MULTI PROBLEEMGEZINNEN

INTEGRAAL WERKEN MET MULTI PROBLEEMGEZINNEN

UITGANGSPUNTEN

Multi probleemgezinnen staan bij veel hulpverleners in een slecht daglicht. Deze gezinnen hebben vaak een lange historie van min of meer mislukte hulpverleningen achter de rug en hun kijk op de hulpverlening is daardoor nogal negatief. Zij klagen erover dat hulpverleners niet zien dat veel van hun problemen door de buitenwereld worden veroorzaakt, dat zij hulp krijgen waar zij niet om vragen, dat de hulpverlening onoverzichtelijk is en dat hulpverleners vaak een afstandelijke, kritische houding ten opzichte van hen hebben. Hulpverleners op hun beurt raken gemakkelijk ontmoedigd door de grote hoeveelheid van steeds terugkerende problemen. Zij klagen erover dat de hulp niet beklijft, dat hun inzet onevenredig groot is en dat gezinnen al afhaken als een probleem lijkt te zijn opgelost. Hierdoor ontstaat vaak een wederzijds proces van veroordeling en afstoting.

Dat is jammer, zeker voor de gezinnen. Zij zijn vaak al generaties lang in een gevecht gewikkeld om hun hoofd boven water te houden. Zij moeten daarbij rond zien te komen met in elkaar grijpende problemen als (seksueel) geweld, drankmisbruik, opvoedingsproblemen, sociale uitstoting en armoede. Zij doen dit met alle inzet en creativiteit die zij hebben en met een bewonderenswaardig lange adem. Toch lukt het hen vaak niet om uit de negatieve spiraal te komen, gewoon omdat ze een aantal basale inzichten en vaardigheden missen om hun complexe situatie te kunnen hanteren.

Om deze negatieve interactie te doorbreken is het zaak dat de hulpverlening leert aan te sluiten bij hun perceptie, hun manier van hulp vragen en van veranderen. We dienen hun krachten, mogelijkheden en oplossingen te respecteren en oog te hebben voor de drempels die hen belemmeren om deel te nemen aan het maatschappelijk gebeuren. Dit alles op een manier waarbij optimaal gebruik moet worden gemaakt van hun expertise met betrekking tot hun leefwereld en vooral door aan te sluiten bij wat zij vinden dat hen zal helpen. Op dit moment bepaalt de versnipperde hulpverlening teveel de doelen van de hulp terwijl juist bij Multi probleemgezinnen het versterken van zelfregie noodzakelijk is voor hun empowerment.

Daarom hebben wij een methodieknascholing ontwikkeld die hulpverleners kan helpen om beter bij deze gezinnen aan te sluiten, zonder dat zij worden meegezogen in negatieve interactiepatronen.

WERKPRINCIPES

In onze jarenlange ervaring met deze gezinnen hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De gezinnen moeten serieus genomen worden in hoe zij zichzelf en hun situatie ervaren. Dat geldt ook voor hun kijk op de problemen en op wat hen zal helpen.
- De gezinnen willen en kunnen verantwoordelijkheid nemen en veranderen, als zij worden geholpen zelf hun doelen te bepalen en te verwezenlijken.
- De nadruk moet liggen op een betrokken, persoonlijke werkrelatie, waarin een positieve, niet veroordelende houding centraal staat.
- Het verstevigen en uitbreiden van wat goed gaat is belangrijk, maar ook het ombuigen van negatieve patronen in meer constructief gedrag.
- Het aanleren van concrete vaardigheden werkt beter dan het behandelen van psychische problemen.
- Kleine haalbare doelen voor dagelijkse problemen werken beter dan grote behandelingsplannen.
- De gezinnen zijn beter af met één eindverantwoordelijke en een goed gecoördineerde en geïntegreerde hulpverlening (één gezin, één plan, één hulpverlener).

Deze uitgangspunten sluiten goed aan bij wat werkt voor multi probleemgezinnen: een goede werkrelatie, een betrokken hulpverlener, uitgaan van de problemen en doelen van de cliënten, systeemgericht, aansluiten bij hun mogelijkheden, een hoopvol perspectief en gericht op empowerment en vaardigheden voor het oplossen van dagelijkse problemen.

INHOUD

De consequenties voor de methodiek, management en uitvoering voor de hulp zijn:

Laagdrempelig, outreachend aanbod

Hierbij gaat de hulpverlener naar het gezin toe zonder eisen te stellen aan motivatie of introspectief vermogen, maar om te onderzoeken of en welke hulp gewenst is.

Samenwerkingsrelatie en zelfbeschikkingsrecht

De hulpverlening sluit zoveel mogelijk aan bij de vragen van het gezin en streeft een open, persoonlijke en positieve werkrelatie na. Het zelfbeschikkingsrecht en de eigen verantwoordelijkheid van het gezin worden van meet af aan gerespecteerd en versterkt.

Integrale hulpverlening

Er moet in samenspraak met het gezin en hun informele en formele netwerk een integraal hulpverleningsaanbod worden ontwikkeld, dat is gericht op hulp aan het hele gezin. Deze hulp moet op elkaar zijn afgestemd en door een hulpverlener worden gecoördineerd. Het betreft zowel praktische hulp als het doorzien van ineffectieve materiële en immateriële patronen en het vervangen daarvan door effectievere vaardigheden. De integrale hulpverlening omvat zowel aspecten van dienstverlening, als van eigen kracht, als van informele hulp.

Beschikbaarheid en continuïteit van de hulpverlening

De generalistische gezinsbegeleider coördineert de hulpverlening en draagt de eindverantwoordelijkheid. Hij zorgt ervoor dat het gezin niet tussen wal en schip kan vallen en dat er gedurende langere tijd sprake is van een consistente hulp. Daarbij spelen afspraken, afstemming en overleg met andere hulpverleners en instanties een wezenlijke rol.

Empowerment van het gezin

De hulp is gericht op het verstevigen en uitbreiden van dat wat goed gaat en het stoppen van de negatieve interactiepatronen. Hij wil zowel ouders als kinderen en hun netwerk helpen op een meer constructieve manier met elkaar om te gaan. Daarbij probeert zij zoveel mogelijk de natuurlijke hulpbronnen van het gezin op te sporen en te gebruiken.

Meer concreet gaat het in de nascholing om:

- Inzicht te geven in zowel de ineffektieve interactiepatronen op (im)materieel gebied, als in de verborgen positieve krachten van het gezin en hun context.
- Te leren om een open en persoonlijke samenwerkingsrelatie op te bouwen en vooral te onderhouden: het is de basis van het werken met multi probleemgezinnen.
- Te leren combineren van dienstverlening, eigen kracht en hulp uit de sociale context.
- Effectief te zijn in crisissituaties.
- Leren op een constructieve en persoonlijke wijze leiding te geven aan gezins- en netwerkprocessen en daarbij de rol van generalist, van stand-by, budgetconsulent, therapeut, adviseur, belangenbehartiger en van regisseur flexibel te combineren.
- Plezier te houden in het werken: zelfzorg en collegiale ondersteuning.

Drang en dwang

Een extra ingewikkeldheid bij multi probleemgezinnen kan zijn dat er sprake is van gedwongen hulpverlening of dat er vanuit instanties sterke druk wordt gezet op het gezin om hulp te accepteren. Dat is met name het geval bij huiselijk geweld en (gevaar van) kindermishandeling. De protocollen en richtlijnen geven dan houvast. Maar voor de hulpverlener is er een extra opgave: Hoe krijg je het voor elkaar c.q. vergroot je je kansen om in een gedwongen kader toch de werkrelatie zo te behouden dat niet alleen een werkbare situatie waarin cliënten 'vrijwillige' samenwerken aan de gestelde doelen.

DOEL

Met deze methodieknascholing willen wij hulpverleners:

- Inzicht geven in zowel de ineffektieve interactiepatronen als de verborgen positieve krachten van het gezin
- Handvatten geven:
 - hoe een samenwerkingsrelatie op te bouwen,
 - hoe zowel steunend en handelend op te treden in crisissituaties als de ineffektieve interactiepatronen van het gezin aan te pakken.
- Leren op een constructieve en persoonlijke wijze leiding te geven aan gezinsprocessen en daarbij de rollen van standby, therapeut, adviseur en belangenbehartiger flexibel te combineren.

PROGRAMMA

Deze methodieknascholing is opgebouwd uit vier dagen, waarbij iedere dag een thema centraal staat. Indien gewenst kan er in overleg ook een keuze uit de thema's worden gemaakt.

Eerste thema: hoe kom je binnen?

- Hoe maak je contact met een gezin, ook wanneer het gezin zelf niet om hulp vraagt?
- Hoe creëer je vervolgens een goede samenwerkingsrelatie, zodat het gezin gemotiveerd wordt vrijwillig hulp te vragen of te accepteren?
- Hoe ga je om met gezinsleden die anderen de schuld geven en niet hun eigen aandeel (kunnen) zien?
- Hoe sluit je aan bij de hulpvragen van het gezin en help je hen hun doelen te stellen?

Tweede thema: de rode draad en de valkuilen

- Hoe combineer je het verlenen van concrete diensten met het aanpakken van de gezinspatronen?
- Hoe vind je de rode draad in je hulpverlening en hoe houd je die vast?
- Hoe combineer je de belangen van de ouders met de belangen (veiligheid/gezondheid) van de kinderen?
- Hoe ga je om met conflicten in het gezin?
- Hoe zorg je ervoor niet de verzuipen in de chaos van alle dag in deze gezinnen?

Derde thema: hoe ga je om met positieve en negatieve krachten?

- Hoe kun je de positieve interne en externe krachten van een gezin aanboren en gebruiken in je hulpverlening?
- Hoe constateer je ineffektieve patronen en kun je deze ombuigen in positieve krachten?
- Hoe help je cliënten zelf hun oplossingen te vinden?
- Hoe breng je ontbrekende vaardigheden aan in het gezin?

Vierde thema: de organisatie van de hulpverlening

- Hoe zorg je ervoor dat alle bij het gezin betrokken hulp goed gecoördineerd is?
- Hoe creëer je een eigen professionele steungroep?
- Effectieve hulpverlening als combinatie van methodiek en management
- Wat is intensief casemanagement?
- Wat is intensieve gezinsbegeleiding?
- Wat is een realistisch vertrekpunt binnen jouw werksetting?

ERVARINGSGERICHTE WERKWIJZE

In de methodieknascholing wordt op ervaringsgerichte wijze gewerkt. Dit wil zeggen dat er uitgaande van concrete casussen op praktische wijze wordt geoefend. De cursisten doen zo ter plekke ervaringen op en ontwikkelen vaardigheden in het op een persoonlijke en effectieve wijze helpen van multiprobleem-gezinnen. Steeds weer blijkt dat het geleerde hierdoor direct toepasbaar is in de dagelijkse praktijk.

De leervormen die worden gehanteerd zijn:

- Live supervisie
- Praktische vaardigheidsoefening via casusinbreng
- Bestuderen en bespreken van theorie
- Terugkoppelen van de tussentijdse praktijkervaring

VOOR WIE

Deze methodieknascholing is bedoeld voor teams in het maatschappelijk werk, de jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de verslavingszorg. De nascholing kan wat betreft thema's en dagen afgestemd worden op de specifieke behoeften van het team.

TRAINER

Deze nascholing wordt gegeven door José Bijker, staflid en trainer van het NMW, opgeleid tot maatschappelijk werker en systeemgericht werker. Zij heeft de VO Psychosociale Therapie gedaan en de Opleiding Ervaringsgericht Supervisor bij het KIN. Zij heeft een zeer grote ervaring in het outreachende werken, in het werken met multi-probleemgezinnen en in het opzetten en begeleiden van netwerken en geeft daar al een aantal jaren trainingen en workshops in.

Informatie

Tel: 0495-450667 | info@ncmw.nl | www.ncmw.nl

